

Lieta C-769/19

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2019. gada 21. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 7. oktobris

Cita lietas dalībiece:

Spetsializirana prokuratura

Apsūdzētie:

UC

TD

Pamatlietas priekšmets

Apsūdzības raksts, kurā ir konkrēti trūkumi, proti, neprecīzs, pretrunīgs un nepilnīgs to nodarījumu apraksts, par kuriem apsūdzētie ir stājušies tiesas priekšā. Pasākumi šo trūkumu novēršanai.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā 6. panta interpretācija un valsts likuma saderība ar šo tiesību normu.

Lūgums tiek iesniegts, pamatojoties uz LESD 267. pantu.

Prejudiciālais jautājums

Vai valsts likums, kurā apsūdzības raksta trūkumu gadījumā (ja tā saturs ir neprecīzs, nepilnīgs vai pretrunīgs) netiek pieļauta nekāda iespēja novērst šos trūkumus ar prokurora veiktiem labojumiem sagatavošanas tiesas sēdē, kurā šie trūkumi tiek konstatēti, un tā vietā tiesai tiek noteikts pienākums vienmēr izbeigt tiesvedību un nodot lietu atpakaļ prokuratūrai jauna apsūdzības raksta sagatavošanai, ir saderīgs ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā (OV 2012, L 142, 1. lpp.) 6. pantu, principu par lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā, kā paredzēts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otrajā daļā, Savienības tiesību pārākuma principu un cieņas ievērošanas principu, ja tādējādi būtiski aizkavējas kriminālprocess un trūkumus uzreiz varētu novērst tiesas sēdē?

Atbilstošās Savienības tiesību normas un judikatūra

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā; valsts likuma saderība ar šīs direktīvas 6. pantu

Spridums, 2018. gada 5. jūnijs, *Kolev* (C-612/15, ECLI:EU:C:2011:392)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Nakazatelno-protsesualen kodeks (Kriminālprocesa kodekss, turpmāk tekstā – “NPK”), tā 246.-249. pants, 242., 287., 55., 178., 180. un 348. pants

Zakon za normativnite aktove [Likums par normatīvajiem aktiem], tā 46. panta 2. punkts

,2002. gada 7. oktobra *Varhoven kasatsionen sad* [Bulgārijas Augstākās kasācijas tiesas] interpretācijas spriedums Nr. 2

Varhoven kasatsionen sad 2018. gada 19. februāra interpretācijas spriedums Nr. 6,

Konstitutsionen sad [Bulgārijas Konstitucionālās tiesas] 2018. gada 9. oktobra spriedums Nr. 14,

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Pret UC un TD tika izvirzīta apsūdzība; pret pirmo personu par organizētas grupas vadīšanu (kopā ar citām, procesā jau notiesātām personām) nolūkā kopīgi izdarīt noziedzīgus nodarījumus, kas minēti *Nakazatelen kodeks* (Kriminālkodekss, turpmāk tekstā – “NK”) 159.a pantā (cilvēku tirdzniecība; šajā lietā: prostitūtu tirdzniecība), attiecīgajā valstī un ārvalstīs iedzīvošanās nolūkā (sodāma darbība

saskaņā ar NK 321. pantu), pret otro personu par līdzdalību šajā organizētajā grupā. Turklāt UC tiek apsūdzēts par to, ka trijās atsevišķās lietās, izpildot organizētās grupas lēmumu, ar labumu solījumiem ir savervējis prostitūcijai trīs sievietes (sodāma darbība saskaņā ar NK 159.d pantu, lasot to kopā ar 159.a panta [2.] punkta 6) apakšpunktu), kā arī viņš ir glabājis narkotiskās vielas (sodāma darbība saskaņā ar NK 354.a pantu).

- 2 Apsūdzības raksts tika iesniegts 2019. gada 18. aprīlī, un 2019. gada 27. septembrī veiksmīgi notika sagatavošanas tiesas sēde.
- 3 Pēc lietas dalībnieku uzklauššanas sagatavošanas tiesas sēdē tiesa konstatēja, ka apsūdzības rakstā ir konkrēti trūkumi, proti, neprecizitātes, nepilnības un pretrunas. Tie ir šādi:
- 4 Tiek sniegtas pretrunīgas ziņas par vietu, kur ir izdarīts NK 321. pantā minētais noziedzīgais nodarījums. Aprakstošajā daļā ir norādīts, ka organizētā grupa darbojās visā valsts teritorijā, turklāt tiek minētas dažādas pilsētas – Sofija, Bansko, Plovdiva un citas –, bet secinājumu daļā tiek minēta vienīgi Sofija. Tādējādi pastāv pretruna starp aprakstošo daļu un secinājumu daļu attiecībā uz noziedzīgā nodarījuma vietu: visa valsts teritorija vai tikai Sofija.
- 5 Tiek sniegtas pretrunīgas ziņas par laiku, kurā viena no sievietēm tika savervēta prostitūcijai. Aprakstošajā daļā runa ir par vervēšanu 2016. gadā, kad savervētā sieviete nodarbojās ar prostitūciju Sofijā un Plovdivā, 2016. gada vasarā arī kūrortos pie jūras un 2016. gada decembrī atkal Sofijā; tas nozīmē, ka vervēšanai bija jānotiek pirms 2016. gada vasaras. Turpretim secinājumu daļā ir norādīts, ka UC ir savervējis šo sievieti 2016. gada decembrī. Tādējādi pastāv pretruna starp aprakstošo daļu un secinājumu daļu attiecībā uz noziedzīgā nodarījuma laiku: pirms 2016. gada vasaras vai attiecīgā gada decembrī.
- 6 Trūkst faktiskās informācijas saistībā ar izvirzīto apsūdzību, ka organizētā grupa ir nolēmusi, ka UC ir jāsavervē trīs sievietes prostitūcijai. Tā ir nepilnība.
- 7 Noziedzīgais nodarījums, kas attiecas uz narkotisko vielu glabāšanu, ir aprakstīts neprecīzi, jo vienīgi tiek norādīts, ka narkotiskā viela ir atrasta UC dzīvoklī, un nav skaidrs, vai tiek apgalvots, ka viņš to tur ir glabājis. Tā ir neprecizitāte.
- 8 Prokurors ir izteicis gatavību nekavējoties novērst šos trūkumus sagatavošanas tiesas sēdē, sniedzot vajadzīgos precizējumus.
- 9 Iesniedzējtiesas skatījumā apsūdzības raksts formāli būtu likumīgs, ja prokurors sniegtu šos precizējumus. Pēc tam tiesa varētu pāriet pie nākamajām procesuālajām darbībām.
- 10 Tomēr to neļauj formāls šķērslis: valsts likumā nav atļauts prokuroram novērst apsūdzības raksta trūkumus sagatavošanas tiesas sēdē. Valsts likumā tiek prasīts izbeigt tiesvedību un nodot lietu atpakaļ prokuratūrai, kurai ir jāpagatavo un

atkārtoti jāiesniedz tiesai jauns apsūdzības raksts, lai tiesa to izskatītu jaunā sēdē, turklāt parasti tas izraisa aizkavēšanos uz dažiem mēnešiem.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

Par apsūdzības raksta trūkumiem

- 11 Apsūdzības rakstu veido aprakstošā daļa, kurā ir sniegts izvirzītās apsūdzības faktu apraksts, un secinājumu daļa, kurā ir sniegts izvirzītās apsūdzības juridiskais apraksts. Parasti secinājumu daļā tiek minēti tādi galvenie fakti kā noziedzīgā nodarījuma vieta un laiks, kā arī noziedzīgā nodarījuma sastāvam atbilstošās darbības.
 - 12 Pretrunai starp aprakstošo daļu un secinājumu daļu vai tādas faktiskās informācijas trūkumam, kas ir būtiska juridiskajam novērtējumam, ir tāda pati nozīme kā tam, ka trūkst pietiekami precīzas faktiskās informācijas apsūdzības izvirzīšanai. Tāpēc šie trūkumi ir uzskatāmi par būtiskiem procesuāliem pārkāpumiem, kas ietekmē apsūdzētā tiesības uzzināt, par ko tas tiek apsūdzēts. Procesuālo noteikumu pārkāpums ir būtisks, ja tas ir ierobežojis apsūdzētā vai citu lietas dalībnieku procesuālās tiesības un nav novērsts (*NPK* 348. panta 3. punkta 1) apakšpunkts).
 - 13 Saskaņā ar *NPK* 55. panta 1. punktu apsūdzētajam ir tiesības uzzināt, par kādu noziedzīgo nodarījumu un pamatojoties uz kādiem pierādījumiem tas tiek apsūdzēts.
 - 14 Interpretācijas sprieduma Nr. 2/02 4.2. punktā *Varhoven kasatsionen sad* norāda, ka “prokuroram apsūdzības raksta aprakstošajā daļā obligāti ir jāizklāsta fakti, no kuriem izriet noziedzīgā nodarījuma atbilstība tā sastāvam un apsūdzētā līdzdalība tā izdarīšanā [...], tostarp arī noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laiks un vieta [...]. Nesniegta informācija par visiem šīs kategorijas faktiem ir būtisks procesuālo noteikumu pārkāpums [...]”.
- Valsts tiesiskais regulējums par procesuālo noteikumu būtisku pārkāpumu neprecīza, nepilnīga un pretrunīga apsūdzības raksta gadījumā
- 15 Kriminālprocesam ir divas stadijas: pirmstiesas procesa un tiesas procesa stadija. Tiesas procesa stadija sākas ar brīdi, kad tiek iesniegts apsūdzības raksts, kurā detalizēti ir izklāstīta apsūdzība no faktiskā un juridiskā viedokļa.
 - 16 Pēc apsūdzības raksta iesniegšanas divu mēnešu laikā notiek sagatavošanas tiesas sēde. Šīs sagatavošanas tiesas sēdes mērķis ir pārbaudīt konkrētus apstākļus, tostarp apsūdzības raksta likumību. Šis vērtējums ir galīgs (pēc apelācijas iesniegšanas termiņa beigām vai pēc otrās instances lēmuma apstiprināšanas). Nav atļauts vēlāk izvirzīt jaunus iebildumus par apsūdzības raksta likumību.

- 17 Apsūdzības raksta kopija tiek nosūtīta visiem lietas dalībniekiem (apsūdzētajiem un cietušajiem), kuri var iesniegt savus apsvērumus septiņu dienu laikā. Sagatavošanas tiesas sēde tiek atlikta uz laiku līdz trim mēnešiem, ja kāds no lietas dalībniekiem nav atrasts vai vēl nav beidzis septiņu dienu termiņš.
- 18 Kad šajā sagatavošanas tiesas sēdē tiek uzsākts process, tiesa un lietas dalībnieki apspriež daudzus jautājumus, tostarp to, vai apsūdzības rakstam ir trūkumi (tostarp neprecizitātes, nepilnības un pretrunas), kuru dēļ izvirzītā apsūdzība nav saprotama. Pēc lietas dalībnieku uzklausišanas tiesa lemj par šo jautājumu.
- 19 Ja tiesa konstatē, ka apsūdzības rakstam ir trūkumi (pretruna, nepilnība vai neprecizitāte), tā izbeidz tiesvedību un nodod lietu atpakaļ prokuratūrai, norādot uz pārkāpumiem (*NPK* 249. panta 2. punkts).
- 20 Atsākas pirmstiesas process. Prokuratūrai ir viens mēnesis jauna apsūdzības raksta sagatavošanai. Pēc tā sagatavošanas to iesniedz tiesai. Atkal sākas tiesas procesa stadija ar iepriekš minētajām darbībām: jaunu sagatavošanas tiesas sēdi divu mēnešu laikā, lietas dalībnieku uzaicināšanu un apsūdzības raksta atkārtotu pārbaudi. Ja tiek konstatēts, ka trūkumi nav novērsti vai ir pieļauti jauni trūkumi, tiesvedība atkal tiek izbeigta un lieta tiek nodota atpakaļ prokuratūrai.

Valsts tiesiskais regulējums par izvirzītās apsūdzības grozījumiem

- 21 Apsūdzības rakstā izvirzīto apsūdzību prokuratūra var grozīt, ievērojot šādus divus nosacījumus: ir notikusi sagatavošanas tiesas sēde un ir uzsākta tiesas izmeklēšana, proti, pierādījumu iegūšana; un jau ir iegūti jauni pierādījumi, kuru rezultātā noziedzīgajam nodarījumam ir citas pazīmes, tādējādi radot būtiskus grozījumus apsūdzības raksta aprakstošajā daļā saskaņā ar *NPK* 287. panta 1. punktu.
- 22 *NPK* 287. panta 1. punktā ir paredzēts, ka izvirzīto apsūdzību nedrīkst grozīt, lai novērstu apsūdzības raksta trūkumu, kas pastāvējis jau tā sagatavošanas laikā. Tas tiek uzskatīts par tiesību pārkāpumu, jo tādējādi tiek apieta likumā noteiktā kārtība apsūdzības raksta trūkumu novēršanai.

Valsts tiesiskais regulējums par acīmredzamas kļūdas faktos novēršanu (*NPK* 248.a pants)

- 23 Acīmredzama kļūda faktos ir tehniska atšķirība starp prokurora patieso gribu un rakstveidā izteikto gribu, piemēram, kļūdaini uzrakstīts vārds/uzvārds, datums vai tamlīdzīgi. Ja ir pieļauta acīmredzama kļūda faktos, tiesa nosaka tiesas sēdes datumu lietas izskatīšanai un liek prokuroram izlabot kļūdas septiņu dienu laikā. Ja prokurors tās neizlabo noteiktajā termiņā, tiesa atceļ tiesas sēdes datumu un izbeidz tiesvedību, nododot lietu atpakaļ prokuratūrai jauna apsūdzības raksta sagatavošanai. Pēc tam attiecīgi notiek 19.-21. punktā minētās darbības.

- 24 Praksē šādas acīmredzamas kļūdas faktos tiek novērstas sagatavošanas tiesas sēdē ar prokurora precizējumu. Tās tiek novērstas, tiklīdz tiesa prokuroram norāda uz šo kļūdu esamību un prokurors tiesas sēdē mutvārdos precizē, ko viņš ir vēlējis pateikt. Līdz ar to tiesvedība netiek izbeigta un lieta netiek nodota atpakaļ prokuratūrai jauna apsūdzības raksta sagatavošanai.

Konstitutionsen sad 2018. gada 9. oktobra spriedums Nr. 14

- 25 Minētais tiesiskais regulējums par acīmredzamu tehnisko kļūdu novēršanu tika ieviests 2017. gadā un ir pretrunā nostiprinātajai valsts tiesību tradīcijai, ka jebkurš procesuālo noteikumu pārkāpums – pat mazsvarīgākais – apsūdzības raksta sagatavošanas procesā ir jānovērš tikai vienā veidā, proti, izbeidzot tiesvedību un nododot lietu atpakaļ prokuratūrai jauna apsūdzības raksta sagatavošanai. Šā iemesla dēļ jaunais tiesiskais regulējums nekavējoties tika apstrīdēts *Konstitutionsen sad*.
- 26 *Konstitutionsen sad* secināja, ka acīmredzamas kļūdas faktos labojums apsūdzības rakstā nav salīdzināms ar tā grozījumiem, tāpēc ir pamatoti ieviest īpašu procesuālo kārtību šādas kļūdas novēršanai.
- 27 Vienlaikus *Konstitutionsen sad* precizēja, ka nav likumīgi acīmredzamas kļūdas faktos novēršanai paredzētu tiesību institūtu izmantot tam, lai patiesībā panāktu izvirzītās apsūdzības grozīšanu.
- 28 Tomēr, izklāstot citu jautājumu (proti, ka augstākā instancē nav iespējams atcelt spriedumu apsūdzības raksta trūkumu dēļ pēc tam, kad šie trūkumi ir nepārprotami apspriesti sagatavošanas tiesas sēdē un par tiem ir pieņemts galīgs lēmums), *Konstitutionsen sad* vērsa uzmanību uz nozīmi, kāda ir lietas izskatīšanai saprātīgā termiņā. Turklāt šajā izklāstā *Konstitutionsen sad* uzskatīja, ka saskaņā *NPK 249. panta 4. punkta 1) apakšpunktu* pastāv iespēja novērst apsūdzības raksta trūkumus (tostarp neprecizitātes, nepilnības un pretrunas) tiesas procesa stadijā, proti, neatceļot spriedumu un nenododot lietu atpakaļ prokuratūrai jauna apsūdzības raksta sagatavošanai.
- 29 Valsts likumā nav paredzēta šāda iespēja novērst apsūdzības raksta trūkumus pēc sagatavošanas tiesas sēdes. Iepriekš minētais *Konstitutionsen sad* atzinums nav izraisījis likuma vai judikatūras grozījumus.

NPK 249. pantā paredzētā tiesību institūta nozīme valsts tiesībās

- 30 Lielā daļā krimināllietu sagatavošanas tiesas sēdē tiek konstatētas apsūdzības raksta pretrunas, neprecizitātes un nepilnības. Tas nozīmē, ka tiesvedība ir jāizbeidz un lieta ir jānodod atpakaļ prokuratūrai. Šis apstāklis izraisa vairākus mēnešus ilgu aizkavēšanos. Dažos gadījumos šī procedūra apsūdzības raksta trūkumu labošanai atkārtojas vairākas reizes.

- 31 Vairumā gadījumu šos trūkumus varētu novērst nekavējoties, izvairoties no vairākus mēnešus ilgas aizkavēšanās.

Interpretācija juridiskas nepilnības gadījumā

- 32 Ja normatīvs akts ir nepilnīgs, tad tajā nereglamentētās situācijās ir jāpiemēro tiesību normas, kas attiecas uz līdzīgiem gadījumiem, ciktāl tas atbilst minētā tiesību akta mērķim. Ja šādu tiesību normu nav, tiesiskās attiecības ir jāneregulē saskaņā ar Bulgārijas Republikas pamatprincipiem (*Zakon za normativnite aktove* 46. panta 2. punkts).

Noteikumi par pavēsti

- 33 Lietas dalībnieki, tostarp apsūdzētie un cietušie, tiek uzaicināti rakstveidā. Pavēste ir ar tekstu apdrukāta papīra lapa. Tajā ir norādīts personas vārds/uzvārds, procesuālais statuss, kurā persona tiek uzaicināta, proti, kā apsūdzētais vai kā cietušais, kā arī tās tiesības un pienākumi. Šīs pavēstes neatrodas necaurspīdīgā aploksnē, un to saturs nekādā veidā nav aizklāts trešajām personām, kas nav adresāti. Ja attiecīgā persona attiecīgajā adresē nav sasniedzama, pavēsti izsniedz konkrētai trešajai personai, lai tā pēc tam to nodotu adresātam. Šīs personas, ar kuru starpniecību tiek izsniegta pavēste, var pilnībā iepazīties ar tās saturu.

Saprātīga termiņa nozīme krimināllietas izskatīšanā

- 34 Viens no krimināllietu izskatīšanas principiem ir prasība ievērot saprātīgu termiņu (*NPK* 22. panta 1. punkts).
- 35 Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 1. punktu lieta ir jāizskata saprātīgā termiņā. Vairākos spriedumos Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir kritizējusi lietas nodošanu atpakaļ prokuratūrai jauna apsūdzības raksta sagatavošanai pēc tam, kad ir notikusi tiesas sēde pēc būtības, tostarp otrajā vai trešajā instancē.

Saikne ar prejudiciālo jautājumu lietā C-612/15

- 36 Jautājums šajā lietā tiek uzdots, pamatojoties uz argumentiem, kas izklāstīti Tiesas 2018. gada 5. jūnija spriedumā *Kolev* (C-612/15) un kas pamato iesniedzējtiesas pieņēmumu, ka valsts tiesības nav saderīgas ar Savienības tiesībām, ja tajās ir paredzēta neefektīva kārtība apsūdzības raksta trūkumu novēršanai.
- 37 Prejudiciālais jautājums attiecas uz apsūdzības raksta trūkumu pienācīgas novēršanas praksi. Valsts risinājums ir “solis atpakaļ”, proti, tiesvedības izbeigšana un lietas nodošana atpakaļ uz pirmstiesas procesa stadiju, kurā ir jāgatavo un atkal jāiesniedz tiesai jauns apsūdzības raksts, ir jāuzsāk jauna tiesvedība, kā arī ir jārīko jauna sagatavošanas tiesas sēde un atkārtoti ir

jāpārbauda apsūdzības raksts, turklāt dažos gadījumos tas viss tiek darīts vairākkārt.

- 38 Vienlaikus no dažiem apsvērumiem spriedumā *Kolev* (C-612/15), iespējams, varētu secināt, ka Tiesas skatījumā ir likumīgi novērst trūkumus citādā veidā, proti, “ar soli uz priekšu”, tas ir, kad tiesa uzreiz pēc šo trūkumu konstatēšanas dod prokuroram iespēju izlabot šos trūkumus vēl tiesas sēdes laikā (skatīt sprieduma 67., 71., [74.], 94. un 95. punktu).
- 39 Pēc secinājumu lietā C-612/15 pasludināšanas valsts likums tika grozīts, paredzot sagatavošanas tiesas sēdi, proti, valsts tiesai jau ir pienākums sākt tiesas procesa stadiju, un šajā sagatavošanas tiesas sēdē tai ir visaptveroši jākonstatē visi iespējamie apsūdzības raksta trūkumi, ņemot vērā attiecīgos aizstāvības puses iebildumus. Pirmā darbība (“[...] jāuzsāk kriminālprocesa iztiesāšanas stadija”), kas minēta sprieduma *Kolev* (C-612/15) 67. punktā, valsts likumā jau ir paredzēta kā obligāta.
- 40 Tomēr valsts likumā nav atļauta otrā darbība, proti, ka tiesai “pašai jānovērš šie pārkāpumi”. Valsts likumā tiesai nav atļauts pēc tam, kad tā prokuroram ir skaidri norādījusi uz trūkumiem, dot viņam iespēju izlabot tos tajā pašā tiesas sēdē un tad, ņemot vērā aizstāvības puses nostāju, tajā pašā tiesas sēdē pārbaudīt, vai šīs kļūdas patiešām ir izlabotas.

Par Savienības tiesību piemērošanu pamatlietas faktiem

- 41 Par Direktīvas 2012/13 6. panta 1. punkta otrā teikuma piemērošanu. Šajā tiesību normā tiek prasīts “nekavējoties” informēt par apsūdzību. Tāpēc rodas jautājums, vai šī prasība ir ievērota, ja valsts likumā mākslīgi tiek kavēta trūkumu novēršana informācijā par apsūdzību. Konkrētāk, ja – kā tas ir pamatlietā – prokurors izsaka gatavību novērst apsūdzības raksta trūkumus (pretrunas, neprecizitātes, nepilnības), valsts likumā tas netiek atļauts.
- 42 Saskaņā ar Direktīvas 2012/13 6. panta 3. punktu ir jāsniedz detalizēta informācija par apsūdzību ne vēlāk kā tad, kad tiesā tiek iesniegts apsūdzības raksts. Jau sprieduma *Kolev* (C-612/15) 99. punktā Tiesa ir norādījusi, ka pēdējais brīdis detalizētas informācijas par apsūdzību sniegšanai ir pirms lietas izvērtēšanas pēc būtības. Tātad Tiesa pieļauj, ka šī informācija tiek sniegta pēc lietas iesniegšanas tiesai, konkrētāk, sagatavošanas tiesas sēdē, kurā tiek apspriests jautājums par apsūdzības raksta trūkumiem. Tāpēc no Direktīvas 2013/13 6. panta 3. punkta Tiesas interpretācijā, kas sniegta sprieduma *Kolev* (C-612/15) 99. punktā, neizriet nekādi šķēršļi apsūdzības raksta trūkumu novēršanai sagatavošanas tiesas sēdes laikā.
- 43 Valsts likumā šāda iespēja kategoriski ir izslēgta, interpretējot tiesības uz informāciju par apsūdzību savā izpratnē šaurāk un burtiski, proti, ka detalizēta informācija par apsūdzību ir jāsniedz līdz ar apsūdzības raksta iesniegšanu tiesai, vēlāk, proti, veicot apsūdzības raksta labojumus sagatavošanas tiesas sēdē, tas nav

iespējams. Tāpēc, ja apsūdzības rakstā ir trūkumi, tiesvedība tiek izbeigta, lieta tiek nodota atpakaļ prokuratūrai, kura sagatavo jaunu apsūdzības rakstu un iesniedz to tiesai. Piemēram, detalizētas informācijas par apsūdzību sniegšana tiek nodrošināta ar jauno apsūdzības rakstu, proti, līdz ar tā iesniegšanu tiesai¹.

- 44 Tāpēc rodas jautājums, vai šāda šaurāka apsūdzētā tiesību uz informāciju par apsūdzību interpretācija ir atbilstīga Direktīvas 2012/13 6. panta 3. punkta patiesajai jēgai.
- 45 Saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. panta otro daļu apsūdzība ir jāizskata saprātīgā termiņā. Rodas jautājums, vai pastāv saprātīgs iemesls aizkavēt apsūdzības raksta trūkumu labošanu, kā paredzēts valsts likumā, jo šis aizkavējums var būt no dažiem mēnešiem līdz dažiem gadiem. Šā aizkavējuma iemesli ir obligātā valsts prasība, ka tiesvedību drīkst uzsākt tikai, pamatojoties uz perfektu apsūdzības rakstu, un neiespējamība to labot jau pēc tiesvedības uzsākšanas.
- 46 Atbilstoši LESD 82. panta 2. punktam ar direktīvām var pieņemt minimālos noteikumus, kuru pieņemšana neliedz dalībvalstīm paturēt spēkā vai ieviest augstāku aizsardzības līmeni; šajās direktīvās ir ņemtas vērā dalībvalstu tiesību tradīciju īpatnības. Tāpēc rodas jautājums, vai valsts tiesiskais regulējums nav pārkāps par Direktīvu 2012/13 tās interpretācijā, kādu Tiesa ir sniegusi lietā C-612/15, jo valsts tiesiskajā regulējumā ir piedāvāts identiskas vai pat augstākas aizsardzības līmenis un tā pamatā ir valsts tiesību tradīcijas.
- 47 Apsūdzētais saņem kvantitātes un kvalitātes ziņā līdzvērtīgu informāciju par izvirzīto apsūdzību (precizējums neprecīza, nepilnīga vai pretrunīga apsūdzības raksta gadījumā). Šo precizējumu var veikt uzreiz tiesas sēdē (iespēja, kas ir pieļauta Direktīvā 2012/13, kā to ir interpretējusi Tiesa lietā C-612/15), bet tas var notikt arī pēc dažu mēnešu aizkavējuma, kā tas obligāti tiek prasīts valstī paredzētajā kārtībā.
- 48 Vienlaikus var uzskatīt, ka valsts tiesībās ir piedāvāts augstākas aizsardzības līmenis, jo saskaņā ar valstī noteikto kārtību labotā apsūdzība tiek ietverta vienā tekstā, bet gadījumā, ja apsūdzības trūkumi tiek laboti tiesas sēdē, rodas divi teksti – sākotnējais apsūdzības raksts ar trūkumiem un tā precizējumi. Līdz ar to aizsardzības līmenis attiecībā uz tiesībām uz informāciju saskaņā ar valsts likumu ir identisks vai pat augstāks nekā Direktīvā 2012/13 paredzētais aizsardzības līmenis.
- 49 Turklāt atbilstoši LESD 82. panta 2. punktam ir jāņem vērā valsts tiesību tradīcijas. Tiesvedības uzsākšanai, pamatojoties uz apsūdzības rakstu, kam ir trūkumi, ir būtiska nozīme valsts tiesību izpratnē. Lai gan, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt saprātīgu termiņu un pamatojoties uz procesa loģikas

¹ Ir paredzēti divi izņēmumi: acīmredzamas kļūdas faktos novēršana un izvirzītās apsūdzības grozījumi pēc jaunu pierādījumu iegūšanas.

apsvērumiem, *Konstitutionen sad* ir norādījusi, ka tas nebūtu pretrunā konstitūcijai, ja būtu jāparedz iespēja novērst apsūdzības raksta trūkumus tiesvedības laikā, šo interpretāciju nav pārņēmis nedz valsts likumdevējs, nedz judikatūra.

- 50 Tāpēc rodas jautājums, vai valsts likums, izslēdzot iespēju precizēt izvirzīto apsūdzību tiesas sēdē un tādējādi esot pretrunā spriedumam *Kolev* (C-612/15), nav saderīgs ar Savienības tiesību pārākuma principu.
- 51 Par cieņas ievērošanas principa piemērošanu. Šis princips izpaužas divējādi. Pirmajā vietā ir cilvēka cieņa saskaņā ar LES 2. pantu un Hartas 1. pantu. Valsts tiesiskais regulējums par pavēsti trešajām personām dod iespējas uzzināt, ka attiecīgā persona ir apsūdzētais kriminālprocesā vai ir cietusi noziedzīga nodarījuma dēļ. Jo biežāk personai tiek nosūtīta pavēste, jo lielāka ir minētā varbūtība. Tāpēc cilvēka cieņa tiktu aizskarta mazāk, ja tiktu novērsta nepieciešamība izbeigt tiesvedību un nodot lietu atpakaļ prokuratūrai jauna apsūdzības raksta sagatavošanai. Otrajā vietā ir profesionālā cieņa saskaņā ar Hartas 31. pantu, šajā gadījumā tiesnešu un prokuroru profesionālā cieņa. Valsts likums, kurā nav nodrošināts procesuāls pasākums apsūdzības raksta procesuālu trūkumu tūlītējai novēršanai, lai gan to vēlas apsūdzības puse un aizstāvības puse un par piemērotu uzskata arī tiesa, izraisa profesionālas bezpalīdzības sajūtu. Likums, ar kuru amatpersonām tiek noteikts pienākums ievērot saprātīga termiņa prasību un ar kuru pēc tam tām tiek atņemts acīmredzams un normāls šim nolūkam vajadzīgs juridiskais instruments (apsūdzības raksta trūkuma labošana tiesas sēdē, kurā šis trūkums ir konstatēts), liekot tām izmantot citu juridisko instrumentu, kas izraisa vairāku mēnešu aizkavēšanās, ir to profesionālās cieņas aizskārums.

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietderīgo iedarbību

- 52 Ne Direktīvas 6. pantā, ne Hartas 47. panta otrajā daļā nav reglamentēta kārtība apsūdzības raksta satura trūkumu novēršanai; tāpēc tām nav tiešas iedarbības. Tiesas sniegta interpretācija, kas tiek lūgta, nevar izraisīt to, ka tiek radīts jauns valsts tiesību institūts apsūdzības raksta trūkumu novēršanai, proti, Tiesas spriedums pats par sevi nevar būt par pamatu trūkumu novēršanai sagatavošanas tiesas sēdē.
- 53 Tomēr lūgtā interpretācija var palīdzēt iesniedzējtiesai patstāvīgi interpretēt valsts tiesības, ļaujot tai sasniegt rezultātu, kas ir saderīgs ar Tiesas secinājumiem par piemērotu procesuālo kārtību apsūdzības raksta trūkumu novēršanai. Konkrēti, ir iespējams, ka Tiesa nolemj, ka *NPK* 248. panta 5. punkta 2) apakšpunkta noteikumi, lasot tos kopā ar minētā panta 1. punkta 3) apakšpunktu un 249. panta 4. punkta 1) apakšpunktu (apsūdzības raksta trūkumu gadījumā ir paredzēta tiesvedības izbeigšana un lietas nodošana atpakaļ prokuratūrai jauna apsūdzības raksta sagatavošanai), nav saderīgi ar Savienības tiesībām, ja tos vispārēji un bez izņēmumiem piemēro visos gadījumos, pat ja konstatētos trūkumus varētu novērst

ar tūlītēju prokurora precizējumu sagatavošanas tiesas sēdē. Šādā gadījumā iesniedzējtiesai būtu tiesības atkāpties no šo noteikumu piemērošanas. Saskaņā ar valsts interpretācijas noteikumiem iesniedzējtiesai būtu jāpiemēro vislīdzīgākais valsts tiesību institūts, proti, tas, kas *NPK* 248.a panta 1. punktā ir paredzēts, lai novērstu acīmredzamu kļūdu faktos. Tādējādi prokuroram tiktu dota iespēja nekavējoties (ja nepieciešams, septiņu dienu laikā) novērst trūkumus. Tikai tad, ja prokurors nevar tos novērst, iesniedzējtiesa izbeigtu tiesvedību un nodotu lietu atpakaļ jauna apsūdzības raksta sagatavošanai. Šāda interpretācija būtu atbilstīga arī attiecīgajam *Konstitutionsen sad* spriedumam.

- 54 Turklāt Tiesas sniegtā interpretācija būtu ļoti nozīmīga, valsts tiesām, kas pamatlietu izskata otrajā vai trešajā instancē, pārbaudot, vai ir nodrošināta apsūdzēto tiesības uz informāciju. Konkrētāk, ja Tiesa nolems, ka trūkumu novēršana sagatavošanas tiesas sēdes laikā garantē apsūdzētā tiesības uzzināt par tam izvirzīto apsūdzību, tad augstākas instances nevarētu atcelt iesniedzējtiesas spriedumu pēc būtības, pamatojoties uz šo tiesību pārkāpumu. Proti, šīs tiesības nav ievērotas, ja apsūdzības raksta trūkumi nav novērsti saskaņā ar valsts likumā paredzēto kārtību un tāpēc šāda novēršana ir neefektīva. Tādējādi tiktu nodrošināta valsts likuma piemērošana atbilstoši Tiesas sniegtajai interpretācijai.
- 55 Visbeidzot, Tiesas sniegtā interpretācija mudinātu valsts likumdevēju attiecīgi grozīt apsūdzības raksta trūkumu novēršanai paredzēto kārtību.